

Krškem, v R. Miličevi tiskarni v Ljubljani, pa tudi pri vsaki drugi knjigarni. — V istih založbah se dobé tudi še sledeče knjige „Pedagogičkega društva“: 1. Pedagogički letnik, I. leto, 1887, po 1 glđ. 40 kr. 2. Fr. Gabršek, „Občno vzgojeslovje“, po 80 kr. 3. J. Bezljaj, „Pouk o črtelih. II. del, po 30 kr. 4. Fr. Gabršek, „Občno ukoslovje“, po 80 kr. Slovenski učitelji! Sezite pridno po teh knjigah ter vabite tudi občinstvo k naročbi in k pristopu k temu obče koristnemu in jedinemu slovenskemu pedagogičsko-literarnemu društvu! Od izdatne podpore je zavisen ves napredek in nadaljno uspešno delovanje „Pedagogičkega društva“, katero si prizadeva, pospeti se na stališče „Hrvatskega pedagogičsko-književnega zbora“!

— **Naš cesar Franc Jožef I.** Spomenski spis o štiridesetletnici njegove vlade. Za slovensko mladino priredil učitelj. Tiskala in založila Ig. pl. Kleinmayer & Feod. Bamberg v Ljubljani 1888. Tako je imé tej lepi novi knjižici, ki obsega 32 strani in razpravlja zgodovino avstrijsko od 1848. do 1888. l. ter je okrašena s 16 podobami, izmej katerih je posebno lepa prva, namreč podoba cesarjeva, izvršena v 16. barvah. Posamičen izvod stoji 18 kr., pri naročitvi na 100 — 1000 izvodov izniža se cena na 15 kr., od 1000—5000 na 14 kr. itd. — To lepo knjižico živo priporočamo tedaj za letošnja primerna darila v ljudskih in drugih šolah ter sploh šolskim prednikom in prijateljem slovenske mladine.

— **Šolske pesmi**, nabral in izdal Gabrijel Majcen. Prva stopnja. Na podlogi Miklošičeve „Začetnice in prvega berila“, Praprotnikovega „Abecednika“, Razinger-Žumerjevega „Abecednika“ in „Prvega berila“ istih dveh sestavljavcev. Cena 15. kr. Maribor. Založil Th. Kaltenbrunner, 1888. Pesmi so melodijozne, in ker so besede prav primerno zbrane, so užé zato vredne, da se priporočajo.

— **Jos. Stritarja zbranih spisov** je užé 47. snopič na svetlem.

D o p i s i.

Z Gorenjskega. V 10. številki »Uč. Tovariša« z dné 15. maja t. l. priporoča dopis iz »Postojnskega okraja«, naj bi se povodom učiteljskih konferencij tudi spominjali svojega gmotnega stanja ter v dan konferencije podpisali prošnjo na deželni zbor za izboljšanje naših plač. Tega mnénja smo vsi učitelji na Kranjskem; vendar mislimo, da bi ne smeli učitelji jednega okraja postavljati se na separatno stališče, in naj bi bili k temu še toliko opravičeni. Sprememba, oziroma povišanje stalnih nč. dohodkov bila bi le posledica izpremenjenega deželnega zakona. Za jeden sam okraj pa se zakon ne bode predruščil, tega ne smemo terjati, še manj pričakovati. Treba torej, da prosimo vsi za jedno in isto, potem ntegne prošnja, ako ne bode pretirana, imeti kaj uspeha. V podkrepljenje prošnje navedejo naj se vsi motivi, bodi si, da se nanašajo na ta ali na oni okraj. V dosego jednotne, za vse učiteljstvo vojvodine Kranjske primerne prošnje ustanovile naj bi konferencije »ad hoc« poseben odsek, recimo k večjemu treh članov. Jeden izmed teh odsekov bil bi glavni, iniciativni, in ta sestavi prošnjo dogovorivši se z drugimi odseki gledé na motivacijo. To bi se morda hitreje doseglo, ako bi glavni odsek razposlal pododsekom »polo z vprašanji« tikajočimi se draginskih, krajevnih, socijalnih, družinskih in drugih razmer. Nabrano gradivo vrne se glavnemu odseku v konečno urenje. Tako zloženo prošnjo se potem avtografuje s kemično tinto in v 50 izvodih natisne. Vsak pododsek dobí potem po jeden odtis, da ga podpišejo vsi učitelji jednega okraja; tudi bi zadostilo, ko bi se po razglašenji prošnje nabirali samo podpisi na posebnih polah, kar bi se lahko ob priliki konferencij najhitreje zgodilo; podpisi bi se potem glavni prošnji (jednemu odtisu) priložili. Kaj pa z ostalimi natisi? Ti pa naj bi se brez podpisov vsem 37 gg. deželnim poslancem razposlali na dom, predno bode deželni zbor sklican. Tako se bodo gg. poslanci za časa najbolje poučili o naših gmotnih razmerah, in ne bodo užé »a priori« sklenili, odbiti prošnje vsekupnega učiteljstva. Sangviničnih nadej sicer ne smemo gojiti, da bode to pomagalo; a zavest bodemo vsaj imeli, da gg. poslanci potem vsi poznajo naše »bitje in žitje«. Tudi to nas plaši pred porazom, da je z letošnjim letom konec deželno-zborskim mandatom, in dobro vemo, da se gg. deželni zastopniki radi ne ponašajo s povišanjem deželnih davkov. Z druge strani pa ni neopravičeno pričakovati, da se vsled znižanja zemljiščno-odveznega davka od 16 na 10% vendar le najde kak virček za povišanje vsaj nekaterih najnižjih učiteljskih plač. Gospodje tovariši! Sporočajte, kaj mislite o tem! —

Iz Kranjskega okraja. Letošnja učiteljska skupščina za naš okraj bode v sredo v 11. dan julija t. l. v Kranji. Začetek ob 10. uri. Vzpored: 1. Predsednik otvori skupščino; 2. volitev dveh zapisnikarjev; 3. poročilo predsednikovo; 4. branje sledečih referatov: a) o šolskih zamudah; b) kaj se zahteva dandanes od učiteljev; c) kako naj šolska mladina slavi štiridesetletnico vladanja presv. cesarja Franca Josipa I.; 5. poročilo knjižničnega odbora; 6. volitev knjižničnega odbora; 7. volitev stalnega odbora okrajne učiteljske skupščine; 8. nasvėti, ki se morajo pa vsaj 3 dni prej naznaniti predsedniku konferencije.

Iz Krškega. »Pedagogiško društvo«. Za tekoče društveno leto so nadalje plačali letnino: g. Valentinčič Ignacij, posestnik v Ljubljani; gspdc. Kočevar Ana, učiteljica v Središči; g. Gregorin Alojzij, c. kr. okr. sodnik v Krškem.

Iz Postojinskega okraja. — Letošnja okrajna učiteljska konferencija za naš okraj bode v 4. dan julija t. l. in sicer v Senožečah. Poleg navedenih toček določil je stalni odbor te-le referate: 1. Uspešna uporaba Lautarjevega računskega stroja v ljudski šoli«. (Poročevalec gospod Štipko Jelenec, učitelj v Trnji.) 2. »Slabo gmotno stanje učiteljevo opovira njega uspešno delovanje v šoli ter mu krati toli potrebno veljavo pri ljudstvu«. (Poročevalec Jakob Dimnik, učitelj v Postojini.) 3. Učiteljev nagovor učencem o priliki 40 letnega vladanja Nj. Veličanstva presvetlega cesarja s kratkim načrtom, kako naj ljudska šola dostojno praznuje ta patrijotični dan«. (To morajo izdelati vsi učitelji in učiteljice ter poslati svoje izdelke do 25. junija gospodu c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku, kateri bode poročevalca v dan konferencije določil. —

Kakor ravnokar čujem iz gotovega vira, je slavna vlada užé potrdila pravila, »društva učiteljev in šolskih prijateljev za Postojinski okraj«. Nadejamo se, da jih v kratkem dobimo v roko. — *mn* —

— Vabilo k prvemu občenemu zboru »učiteljskega društva za Postojinski šolski okraj«, ki bode v sredo v 4. dan julija 1888. l. ob 3. uri popoldne v Senožečah s tem-le vzporedom: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Tajnikovo poročilo o dosedanjem društvenem delovanju. 3. Vpisovanje društenikov. 4. Volitev društenega vodstva. 5. Posamezni nasvėti.

Osnovni odbor »učiteljskega društva za Postojinski šolski okraj« v Postojini v 4. dan junija 1888. l.

Martin Zarnik,

t. č. predsednik.

Jakob Dimnik,

t. č. tajnik.

Iz Novomeškega okraja. Okrajna učiteljska konferencija za naš okraj bode, kakor užé znano, v 27. dan avg. t. l. v Novem Mestu. Razen navadnih toček je na dnevnem redu razprava o učilih. Vesela novica na šolskem polju iz tega okraja bi bila to, da se otvori letos prva tri-razrednica (v Toplichah) v našem okraju, da se delajo priprave za tretjo čveterorazrednico (v Trebnjem, kjer jo je uradništvo jako želelo in tudi sam g. dekan podpiral) in da krajni šolski svét v Novem Mestu prosi za deklško čveterorazrednico. Žalostne prikazne so pa te pri nas, da pomanjkuje učiteljev. Kadar je katera služba izpraznjena, oglasi se komaj eden izprašen prosilec. Za dve razpisani službi še niti enega ni bilo. Temu je vzrok to, ker so učiteljske plače v Novomeškem okraju većinoma v zadnjem razredu (400 gld.). Šolske gosposke se trudijo in snujejo nove enorazrednice, kjer jih ljudstvo želi. V malem samotnem kraju, v Podsteni*) (ne v Podstrmici, kakor smo brali v predzadnjem »Uč. Tov.«) nastvil se bode n. pr. pomožni učitelj, ker ondi ni dosta otrok niti pravega poslopja za postavno šolo. Še tu in tam bi se osnovala nova šola (n. pr. v velikih farah: Hinje, Mirna Peč, Brusnice (za vasi v Št. Jarnejski fari), Šmihel pri Novem Mestu itd.), ako bi se ljudstvo radi revščine novih troškov ne branilo.

Iz Zagradca. — Slavno društvo »Národna Šola« je tukajšnji šoli darovalo, nekaj za malo novcev preskrbelo mnogo učil in šolskega blaga. Za vse poslano se prisrčno zahvaljuje z »Bog plati!«

Ig. Vrančič,

župnik i predsednik kr. šol. sv.

Anton Vrančič,

učitelj.

*) Steinwand (fara Poljanica).

Z Iga poleg Ljubljane. V 2. dan t. m. umrl je po daljšem bolehanji g. nadučitelj Primož Ušeničnik. Pokojnik, rojen v Poljanah nad Škofjeločo l. 1843. bil je eden najbolj nadarjenih mej Kranjskimi učitelji, gotovo pa se je v življenju največ učil; kajti po dovršeni ljubljanskej gimnaziji, na katerej je bil v vseh razredih odličnjak, študiral je na Dunaji matematiko in fiziko in bil potem nekaj časa suplent na realki v Oseku na Hrvaškem; a razne okolnosti so ga prisilile, da se je obrnil k ljudskemu šolstvu, pri katerem je deloval okoli 10 let. Služboval je v Veliki Dolini (v Krškem okraju), v Šiški in naposled na Igu. Zapustil je vdovo s štirimi nepreskrbljenimi otročiči. Pogreba njegovega 4. jun. ob 5 uri popoldne udeležilo se je poleg šolske mladeži, mnogo učiteljev, tukajšnja požarna bramba i mnogo občinstva. Gospod c. k. okrajni glavar govoril je ganljiv nagrobni govor, pevci iz Šiske pa so v zvezi z učitelji pod vodstvom gospoda Govekarja zapeli dva zbora. Lehka mu zemljica!

Iz Ljubljane. Odbor »Slovenskega učiteljskega društva« je v seji v 13. dan t. m. doletil, da bode »Slovensko učiteljsko društvo« v Ljubljani v proslavo štiri-desetletnice vladanja Njegovega Veličanstva premilostnega našega cesarja Franca Jožefa I. priredilo **slavnostni koncert**, v katerem bodo delovali vsi boljši slovenski p. n. g. g. učitelji pevci in p. n. gospodičine pevke.

— Iz odbora »Národne Šole«. Dné 6. junija t. l. so se odborniki »Národ. Šole« sèšli na razgovor o društvenih zadevah. 1. Prva točka je obsegala poročilo o društvenem stanju in delovanju, ki je z ozirom na skromne dohodke iz vplačil družtenikov še precjé povoljno, vsaj tako misli odbor. Društvo je imelo dosedaj 1.160 gld. 43 kr. dohodkov in 887 gld. 14 kr. troškov. Na razpolaganje ima še 273 gld. 29 kr., kar bode komaj zadostilo za velike potrebsčine prihodnjega šolskega leta, kajti v prvem četrtletju dohaja odboru toliko prošenj, oziroma naročil poleg majhnih doneskov, da je večkrat »Nár. Šola« v zadregi, svojim članom ustrezati, osobito kadar gre za obilnejša vračila in podpore, katere daje društvo v bogati meri, ako le more. Dasiravno »Národ. Šola« užé 16. leto deluje, vendar ne stoji na tako trdnih nogah, da bi bila vedno založena z vsemi učili, katerih ljudske šole potrebujejo. Podpore vsak čas lahko izostanejo in potem se vračila skrčijo na golo prekupovanje, t. j. da se članom nakloni le toliko šolskega blaga, kar znaša vplačani donesek. V takem slučaju »Národ. Šola« neha biti podporno društvo. Odbor se sicer ne nadja takega propada, vendar treba te opombe, da se opraviči, ako se rešitev naročil véasih zakasni. Društvenikov, in sicer a) ljudskih sol je bilo do meseca junija 71, ki so na doneskih vplačale 321 gld. 94 kr. in za to vložnino dobile povrnila v učnih pomočkih 527 gld. 20 kr. b) učiteljev je bilo 60, ki so vložili 156 gld. 11 kr. ter vzprejeli vračila v šol. blagu 300 gld. 11 kr. Razun vračil plačujočim družtenikom podarila je »Národ. Šola« 23 ljudskim učilnicam za uboge učence v raznih učil v vrednosti 103 gld. 6 kr. Društvenine je bilo torej vplačane skupaj 478 gld. 5 kr. Vsa vrednost razposlanega blaga znaša 930 gld. 30 kr. Da je ta vsota večja od zgoraj navedenih troškov, ima svoj uzrok v tem, da je ostalo nekaj blaga iz pretečenega leta in da se niso vplačani vsi računi tekočega leta.

V pokritje troškov pripomogli so zdatno:

a) prebitek lanskega leta z	309 gld. 38 kr.
b) podpore vis. deželnega zbora s	100 » — »
slav. mestnega zbora s	100 » — »
slav. kranjske hranilnice z	200 » — »
visokorod. gosp. vit. dr. Močnika s	15 » — »
slav. literar. rečnickega spoleka v Pragi s	5 » — »
slav. kmetijske posojilnice v Ljubljani s	10 » — »
in Česko-slovinskega spolka v Pragi s	30 » — »
c) drugi darovi s	13 » — »
skupaj s	682 gld. 38 kr.

Za vse te blagodušne darove in podpore se odbor **najiskrenejše zahvaljuje** ter priporoča društvo v nadaljno naklonjenost.

Brez teh znamenitih doneskov bi odbor nikakor ne mogel zadostovati društvenemu nalogu, oziroma premnogim prošnjam in potrebam ljudskih sol, kjer je napredek itak težaven ne samo radi krajevnih, vremenskih in poljedelskih nedostatkov, temveč tudi zaradi ubožta.

2. Pri drugi točki dnevnega reda je bil razgovor o sklepih občnega zbora tikajočih se kakovosti šolskega blaga. Odbor se je po nasvetih in priporočilih ravnal; vendar mu je bilo težavno vseskozi ustrezati, ker so naročila društvenikov premalo precizirana in je bila razpošiljalcu na prosto voljo dana izbira blaga. Nikjer tako, kakor pri »Národ. Šola«, se kaže potreba jedinstva. Sicer so okrajni šolski nadzorniki iz lastne inijacitive in vsled višjega ukaza delali na to, da se rabi v enem šol. okraji jedno in isto šolsko blago, vendar ne vlada med vsemi šolskimi okraji na Kranjskem vzajemnost. Tu se rabi Grubbauer, tam Prettenhoffer, tu zopet blago Nežiderske akcijske družbe (firma Musil je prestala zbok ne ravno hvalevrednih dogodkov), tam Fölklnovo in Feitzingerjevo in dr. Na Koroškem imajo zgol Grubbauerjevo blago in sicer ono prve vrste (Prima-Waare), kar je odredil deželni šolski svet. Prav lahko bi se doseglo soglasje, ko bi učiteljska društva in okrajne konferencije mogle zjediniti in odločiti se za jedno samo firmo. Odbor »Národ. Šola« si usoja priporočati firmo Grubbauer, ki je voljna dati vsakoršne koncesije konsumentom gledé na kakovost, množino in ceno blaga, reksi zvezkov za pisanje in risanje, isto tako tudi zaradi družih bonifikacij. Sklepi občnega zbora »Národ. Šola« niso učiteljem obligatorični, a okrajni in deželni šolski svéti lahko vplivajo na enakomernost, kar bi za društvo bilo posebne važnosti. Pri sedanjih razmerah pa odbor ne more niti približno določiti, katerega blaga bode potreboval več, katerega manj tekom šolskega leta. Kdor misli torej v občnem zboru nasvétovati kako posebno vrsto učil, ozira naj se ne samo na svoje lastne potrebe, temveč na občne. Praktičnost kakoga učila mora biti ne same z besedo, temveč tudi z občno porabo utemeljena, potem je društvu mogoče, je v zalogo jemati; »Národ. Šola« nima ničesa riskirati, društvo namreč ni trgovski zavod. —

3. V proslavo 40 letnega vladanja našega presvetlega cesarja sklene odbor razpisati darila revnim ljudskim šolam, osobito novo ustanovljenim. Z ozirom na blagajnično stanje, ki baš ni sijajno, podari »Národ. Šola« 10 ljudskim učilnicam po jeden računski stroj s kroglicami, po jedno zbirko drobcev od celine do 10 desetin in 10 zbirki stereometrijskih teles, onim šolam, ki jih želé in bi jih s pridom rabile pri računskem in oblikoslovnem nauku.

Da se ta učila razdelé, sklenilo se je, obrniti se do slavnega deželnega šolskega svéta s prošnjo, naj blagovoli odboru naznaniti one ljudske šole, katere bi najbolj potrebovale navedenih učnih pomočkov in bi si jih težko omislile.

4) Gledé na literarno delovanje »Národ. Šola« pa odbor ne najde povoljne spodbude, ker razprodaja knjižic, založenih po društvu, hodi komaj polževo pot. Vse nade, ki jih je odbor gojil, splavale so po vodi. Nekaj izvodov se je sicer razpečalo, a to večinoma potom knjigo-tržcev, katerim se mora ravno toliko odstotkov provizije dajati, kolikor bi društvo imelo dobička, in bi s tem bilo olajšano nadaljevanje podjetja. Občni zbor je soglasno pritrdil vprašanju, da li hoče »Národ. Šola« še izdavatí spise za mladino, in ko bi bil ta sklep storjen v navzočnost vsega slovenskega učiteljstva, ki je zaporedoma v zborih izjavilo se za nujnost te zadeve, vzprejel bi se bil nasvét izvestno brez vsacega ugovora. »Facta loquuntur«, dejanje pa učí drugače! Žal, da tem neugodnostim ni pomoči; zato smatra odbor za neizogibno potrebo, odložiti to zadevo do »večjega zanimanja«. —

— (Pazite na otroke!) Iz nastopnega po uradnih poizvedbah sestavljenega izkaza je razvidno, da se je 1886. in 1887. l. in letos od 1. januarja do 7. junija na Kranjskem ponesrečilo 88 otrok, torej povprečno po troje na mesec, in skoro vselej po nepaznosti starišev ali drugih oseb, ki bi imele paziti na otroke. To je vendar silno visoka številka, zatorej treba, da vsak po svoje sodeluje, da se bode to število zmanjšalo in da se bode malomarno nadzorovanje odstranilo. Rečeni izkaz ima nastopne podatke:

Leto	Smrtni načini						drugi vzroki	skupaj
	utonili	zgo-reli	oparili se	povo-zili se	zadu-šili se	vsled padca		
1886	19	8	2	4	1	3	—	37
1887	17	7	2	2	4	—	6	38
1888	5	4	1	1	—	1	1	13

— Uradna učiteljska konferencija mestnega učiteljstva v Ljubljani je bila v 7. dan t. m. v mestni dvorani. Razen navadnih točk je učitelj-voditelj g. Teod. Valenta prav jedernato poročal o zakonitih določbah, razpisih in ukazih o šolski higieni in kako se izvršujejo. V književni in stalni odbor so bili po oklicu izvoljeni prejšnji odborniki.

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. G. Valentin Zaverl, učitelj v Podgradu (v Mehovem), je stalno nastavljen v Stopiče v Novomeškem okraju. — G. Miha Debelak, zač. učitelj v Poljanah nad Škofjo Loko, dobil je službo na enorazredni ljudski šoli na Trsteniku pri Kranji, na njegovo mesto v Poljane pa je prišel g. Miroslav Kramar, izprašani uč. kandidat. — Gspdc. Avgusta Kolnik, učiteljica v Starem Trgu pri Loži je šla na Bloke, gspdc. Ivana Hromec, učiteljica v Begunjah nad Cirknico pa v Stari Trg pri Ložu. — Gspdc. Josipina Schmieđ, učiteljica na Blokah, je stopila iz službe. G. Primož Ušeničnik, nadučitelj na Igu, je 2. t. m. umrl. R. J. P.!

Razpis učiteljske službe.

Št. 460

okr. š. sv. Nadučiteljska služba na dvorazredni ljudski šoli na Igu blizu Ljubljane s 500 gld. letne plače, s 50 gld. opravilnine, s stanovanjem in z nekoliko zemljiščem, katera je izpraznena po smrti dozdanega nadučitelja, in katera se boče razširila v čveterorazrednico. Prošnje za to službo naj se postavnim potom vlagajo do 10. julija t. l. pri podpisanem uradu.

C. kr. okrajni šolski svēt za Ljubljanske okolice v Ljubljani v 3. dan junija 1888. l.

Št. 531

okr. š. sv. Na trorazredni ljudski šoli v Sodražici druga učiteljska služba s 500 gld. se boče stalno namestila. Prošnje za njo naj se vlagajo do 20. junija t. l. pri podpisanem uradu.

C. kr. okrajni šolski svēt v Kočevji v 4. dan junija 1888. l.

Št. 275

okr. š. sv. Podpisani okrajni šolski svēt razpisuje v stalno nameščenje:

1. Službo učitelja-voditelja na jednorazrednici v Trzini s 450 gld. letne plače, s postavno opravilnino, s pravico do petletnih doklad in prostim stanovanjem.

2. Službo učiteljice na dvorazrednici v Moravčah s 400 gld. letne plače, s pravico do petletnih doklad in do uporabe jedne sobe v stanovanje.

Dotične prošnje naj se vlagajo do konec meseca junija pri tukajšnjem uradu.

C. kr. okrajni šolski svēt v Kameniku v 2. dan junija 1888. l.

Vabilo k naročbi.

Vse p. n. g. g. poluletne naročnike svoje uljudno opozarjamo, da jim z današnjo številko „Učiteljskega Tovariša“ poteka naročnina ter jih prosimo, da bi blagovolili za drugo polovico tega leta naročnino kmalu poslati, da se jim boče list redno dalje pošiljal.

„Učiteljski Tovariš“ stane vse leto 3 gld., pol leta pa 1 gld. 50 kr. Novim g. g. naročnikom moremo ustrezati še z vsemi dozdanjimi številkami.

Prisrčno se zahvaljujemo vsem preblagim sotrudnikom in prijateljem, ki z naročevanjem in dopisovanjem tako lepo pripomorejo, da naš stari „Tovariš“ krepko živi in deluje za blagodušnost našemu národnemu šolstvu.

„Uredništvo in založništvo“